

Wat wil de politiek voor mensen met een beperking?

Vergelijking verkiezingsprogramma's 2010

Elf partijprogramma's zijn door Hannie van Leeuwen, bestuurslid van Kennis- en Innovatiecentrum CrossOver, geanalyseerd op programmapunten die voor mensen met een beperking van belang zijn. Het betreft de programma's van CDA, PvdA, SP, VVD, PVV, GroenLinks, ChristenUnie, D66, Partij voor de Dieren, SGP en Trots op Nederland.

De analyse is beperkt tot Onderwijs, Werk en Zorg aangevuld met wat in andere hoofdstukken als relevante voorstellen te achterhalen viel. Het is een snelle scan; het is niet uitgesloten dat andere van belang zijnde teksten zijn gemist of andere interpretaties van teksten over het hoofd zijn gezien. Op basis van deze analyse is een aantal hoofdlijnen vast te stellen:

Onderwijs: aandacht voor aansluiting

CrossOver signaleert tot nu toe veel problemen voor jongeren met een beperking in de aansluiting tussen onderwijstypen en in de aansluiting tussen onderwijs- en arbeidsmarkt. In de geanalyseerde programma's krijgt de aansluiting tussen vmbo en mbo en de aansluiting op werk relatief veel aandacht. Daarbinnen is er ook meer aandacht voor het opleiden van vaklieden via praktische leerwegen. Bijvoorbeeld via vakcolleges en werkscholen waar het bevorderen van voldoende stage- en leerwerkplekken in het bedrijfsleven aandacht krijgt.

Daarnaast zijn er diverse ideeën over het verbeteren van speciaal onderwijs zoals:

- Verscherping van de indicatiestelling
- Kwaliteitsverbetering leerkrachten
- Invoering budgetfinanciering
- Betere aansluiting speciaal onderwijs op arbeidsmarkt
- Betere verdeling middelen regulier vs. speciaal onderwijs

Werk: samenvoegen van uitkeringen en toepassing quota

Op het gebied van werk is er veel aandacht voor het samenvoegen van verschillende inkomensvervangende of ondersteunende uitkeringen. De politieke partijen hebben over het algemeen de intentie om de uitvoering van die regels bij de gemeenten neer te leggen. In een aantal programma's wordt ook gesproken over het hanteren van quota. Bijvoorbeeld bij aanbestedingen waarbij overheidsopdrachten alleen worden gegeven als een organisatie een

bepaald percentage mensen met een beperking in dienst heeft. Andere quotavoorstellen richten zich op percentages stageplaatsen en arbeidsplekken voor mensen met een beperking.

Ten slotte kijken partijen naar manieren die garanderen dat werken vanuit een uitkering loont. Een voorstel is bijvoorbeeld wie werkt ontvangt minimumloon/eerlijk loon, bedoeld voor mensen die niet zelfstandig minimumloon kunnen verdienen. Een ander voorbeeld is het veranderen van het inkomensbeleid van gemeenten, zodat het gat tussen werken en minimumloon verdienen en uitkeringssituatie met toeslagen en andere voordelen groter wordt. Of het aanpassen van de CAO's, zodat minder beroep hoeft worden gedaan op Wsw.

Zorg: inkomensafhankelijke premies

In de paragrafen in de verkiezingsprogramma's over zorg vormen het invoeren van inkomensafhankelijke premies en het weghalen van toeslagen de rode draad. Een wettelijke regeling voor Persoonsgebonden budgetten (PGB's) en het scheiden van wonen en zorg zijn andere terugkerende thema's. Het terugbrengen van de AWBZ tot de oorspronkelijke doelstelling -dure en langdurige zorg voor ouderen en gehandicapten - met daarbinnen meer regie voor de mensen in kwestie wordt ook breed gedragen. Voldoende voorzieningen om zo lang mogelijk thuis te blijven keert ook vaak terug als thema.

Overige elementen

Ook op andere terreinen zijn de signalen uit de verkiezingsprogramma's hoopvol voor het slagen van de gewenste cultuuromslag. Zo willen partijen de toegankelijkheid van het openbaar vervoer en andere relevante publieke voorzieningen verbeteren door bijvoorbeeld gratis parkeren voor mensen met een beperking invoeren. Maar daarnaast zijn ook de uitbreiding van de Wet Gelijke Behandeling Chronisch Zieken en Gehandicapten en de ratificatie van het VN-verdrag van belang. Het realiseren van een integrale indicatiestelling hoort ook bij deze overige elementen, omdat het zowel slaat op onderwijs, werk en zorg.

Partij	Onderwijs	Werk	Zorg	Overig relevant
CDA	Er is een artikel opgenomen over leerlingen met gedragsstoornissen en jonggehandicapten. Speciale aandacht is noodzakelijk voor aanscherping indicatiestelling en invoering budget financiering.	Integratie van een aantal regelingen bepleit (wsw, wajong en loonkostensubsidie) zij het volgens de systematiek van de wajong. Verder zal in de wajong werken onder het minimumloon mogelijk worden gemaakt. De re-integratie wordt aan gemeenten toevertrouwd.	Zorgtoeslag gericht op doelgroep toesnijden en prikkel eigen risico beter vorm geven. AWBZ veilig gesteld voor mensen met ernstige meervoudige handicaps. Scheiden wonen zorg en uitvoering daarvan. Aandacht voor PGB in AWBZ.	Aandacht voor algemene toegankelijkheid en voor de uitbreiding WGB CZ met het onderdeel goederen en diensten. Ratificatie VN verdrag
PvdA	Aandacht voor kwetsbare jongeren en introductie van de werkschool.	Stroomlijning van diverse regelingen met verantwoordelijkheid bij de gemeenten. WWB+ voor alle mensen met arbeidshandicap maar zelfstandig minimumloon kunnen verdienen. T.b.v. integraal beleid gaan delen AWBZ naar gemeenten en aanbesteding door overheden minimaal 5% langdurig werk zoekenden w.o. gehandicapten.	Zorg voor gehandicapten goed en dicht bij huis. Misbruik PGB's bestrijden. Zorgtoeslag overbodig door kleine nominale premie + inkomensafhankelijke premie. Terughoudendheid eigen bijdragen en inkomens afhankelijk. In 9 wordt compensatie eigen risico voor cz en gehandicapten gehandhaafd.	VN verdrag geratificeerd, WGB ook voor OV, goederen en diensten. Gratis parkeren voor gehandicapten in alle steden.
SP	Soepele doorstroming en waar nodig praktijkgericht onderwijs. Functioneel analfabetisme wordt aangepakt; bevordert participatie.	Uitsluitend aandacht voor de arbeidsomstandigheden o.a. van de sociale werkplaatsen. Grootschalige commerciële re-integratiebedrijven worden aangepakt. Grote bedrijven moeten meer gehandicapten in dienst nemen en passende stageplekken organiseren (nieuwe wet).	Forse verlaging nominale premie en invoering inkomensafhankelijke bijdrage met vrijstelling inkomens rond sociaal minimum. Zorgtoeslag wordt verbeterd door zorgzwaarte pakketten op basis van zorgvraag, personeelsbezetting en omgevingseisen te maken. GGZ niet alleen genezing maar ook preventie en sociaal herstel.	Gehandicapten voortaan gratis parkeren en meer gereserveerde parkeerplaatsen. OV toegankelijk, bovenregionaal vervoer en leerlingen vervoer verbeterd door beheer via gemeente of kwaliteitseisen bij aanbesteding. Overheidswebsites beter toegankelijk. Beter vervoersregelingen voor gehandicapte sporters en meer hulpmiddelen voor deze sporters.
VVD	Betere verdeling middelen voor zorgonderwijs i.r.t. regulier onderwijs. Meer aandacht m.b.t. aansluiting op arbeidsmarkt en beter leerlingenvervoer.	Inkomensafhankelijke regelingen worden teruggebracht. Passende regeling bij ziekte of chronische beperking. Bijzondere bijstand nooit hoger dan reguliere bijstand. WWB,	Langdurige zorg onderdeel van zorgverzekeringswet zonder ingewikkelde eigen bijdrageregeling. Men krijgt een vergoeding voor zorg en moet	

		wajong en WSW samengevoegd en bij gemeenten belegd. Wajong kent aantal verplichte keuringen. CAO van SW aangepast zodat minder mensen hier aanspraak op maken. Re-integratietrajecten alleen inzetten voor speciale doelgroep zoals gehandicapten. Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen op de private markt aangeboden.	kosten wonen en levensonderhoud zelf betalen. Die vergroot invloed gehandicapten op eigen leefomgeving etc. PGB wettelijk verankeren. Begeleiding naar zorg door MEE wordt gehandhaafd. Vergoedingensysteem Wet tegemoetkoming wordt vereenvoudigd.	
PVV	Extreme zorgleerlingen herplaatsen op aparte school en de revival van de ambachtschool	Re-integratie wordt stop gezet – werkt niet en kost miljarden. Geen positieve discriminatie	Geen verhoging eigen risico. Ouderen en gehandicapten die in instellingen verblijven moeten meer rechten krijgen dan gevangenen. Versoberen van de GGZ.	
GroenLinks	Geen specifieke punten maar algemene aandacht vmbo en mbo. Verplichte stageplaatsen bij bedrijven van 50 werknemers of meer + fiscale stimuli.	Verplichte quota voor arbeidsgehandicapten. Wet investeren in mensen (WIM) die WWB, WIJ, Wajong en delen WSW bundelt tot nieuwe regeling met participatie centraal. Gemeenten krijgen centrale rol en verplicht Ombudsman WIM aan te stellen. WIA/WGA wordt verbeterd via aanpassing Schattingsbesluit.	Pleidooi voor solidariteit ziektekosten. Verlaging nominale premie en inkomensafhankelijke financiering. Afschaffing zorgtoeslag en inkomensafhankelijk eigen risico. Wonen uit de AWBZ maar met inzet van huurtoeslag en een vermogenstoets AWBZ. Bewonersbijdragen worden gemaximeerd zodat mensen geld hebben om te participeren.	Diverse maatregelen zodat ouderen, chronisch zieken en gehandicapten maximale zeggenschap over eigen leven krijgen en houden.
Christen Unie	Loopbaanbegeleiding, doorlopende leerlijnen en 6-jarige vakscholen.	Jonggehandicapten krijgen Wajong zonder vermogens/partnertoets. Die dat kunnen meer steun bij en recht op werk of scholing en gemeentes verantwoordelijk. Loon wordt aangevuld tot WML en werk moet lonen tot 120% WML. SW alleen voor wie speciale veilige werkomgeving nodig heeft. Stroomlijning Wajong, WWB en WIJ.	Premie inkomensafhankelijk dus afschaffing zorgtoeslag. Verplicht eigen risico inkomensafhankelijk. Laagste inkomens max € 200,00, middeninkomens € 400 en de hoogste inkomens € 600 eigen risico. PGB, integrale indicatie stelling en zorg thuis ex AWBZ. Onderzoek naar Zorgsparen en steun voor ouders met 1 of meer gehandicapte kinderen thuis. Inzetten van Eigen Kracht	Gehandicapte sporters integreren in bestaande verenigingsstructuren. Per 2020 is het spoor toegankelijk incl. toiletten. Specifieke aandacht voor emancipatie en recht op goede kwaliteit van leven.

			conferenties voor ouderen- en gehandicaptenzorg.	
D66	Geen specifieke punten, wel betere scheiding tussen basis en kaderleerweg op VMBO. Praktische leerlingen opleiden tot vakmensen.	Wajong herijken zoals met WAO. Toegang alleen voor 80 tot 100% en beperkte kans op herstel. Uitgangspunt is wat jongeren wel kunnen en daarop investeren.	Afschaffen eigen risico en invoeren eigen bijdragen gerelateerd aan kwaliteit en kosten. 10% zelf betalen via inkomensafhankelijk maximum per jaar m.u.v. huisartsen. Voor chronisch zieken komt passende tegemoetkoming. Zorgsparen ingevoerd en in zorgbudget scheiden van zorg en service. AWBZ terug naar zware langdurige zorg en de rest naar Zvw of WMO. Verdere uitbouw individuele keuzes zorg en zorgverleners en pleidooi voor PGB. Vroegtijdige en adequate diagnostiek en behandeling in ggz.	Alle OV toegankelijk
Partij vd dieren	Investeren in onderwijs met herstel vakonderwijs VMBO en MBO. Zwemonderwijs in basispakket basisscholen.	Langdurig werklozen stimuleren maatschappelijke taken te vervullen	Kleinschalige voorzieningen op lokaal en buurtniveau. Thuiszorg ook voor mensen zonder mantelzorg. Mantelzorg fiscaal aantrekkelijk maken.	Toegang tot recht vergroten via betere rechtshulp voor mensen met beperkte inkomens.
SGP	Samenwerkingsverbanden om 'zorgleerlingen' goed te bedienen en helderheid over wat scholen te bieden hebben. Indicatiestelling flexibiliseren – zorgbehoefte als uitgangspunt.	Bonussen voor (kleine) werkgevers die goed hrm beleid voor kwetsbaren op de arbeidsmarkt realiseren. Via PGB's re-integratie realiseren en een serie van maatregelen om jongeren aan het werk te krijgen zoals loonkostensubsidie ipv loondispensatie, jobcoaching etc.	AWBZ terug naar oorspronkelijke doel, betere benutting van het Volledig Pakket Thuis VPT, integrale lokale indicatiestelling, invoeren participatiebudget en tot die tijd bevorderen PGB. Verlaging inkomensgrens zorgtoeslag. Samenhang zorgtoeslag met compensatieregelingen.	Om terecht gebruik van regelingen in stad te houden is harde aanpak van misbruik noodzakelijk
Trots op NL	Leerlingen met ernstige problemen horen toegang te krijgen tot speciaal onderwijs	Als je niet kunt werken krijg je een uitkering (oud, gehandicapt, zorgplicht). Als je niet wilt werken krijg je niets.	Afslanken AWBZ en alleen voor langdurige zorg ouderen en gehandicapten. Fraudegevoeligheid aanpakken.	Discriminatie altijd afgewezen.